

Słowenia

Położenie geograficzne: Słowenia leży w Europie Środkowej, zajmuje powierzchnię 20 256 km². Graniczy z Austrią na północy (324 km) i Chorwacją na południu i południowym wschodzie (546 km). Znacznie krótsze linie graniczne posiada na zachodzie z Włochami (235) i na wschodzie z Węgrami (102 km).

Ludność: Liczba ludności Słowenii wynosi ok. 2 mln osób. Większość (88%) to Słowenci. Pozostali deklarują się jako: Chorwaci (2,7%), Serbowie (2,5%) Muzułmanie (z Bośni i Hercegowiny, 1,3%). Poza tym, głównie w Prekmurju na wschodzie Słowenii mieszka ok. 8500 Węgrów i 2300 Romów, a w Primorskiej 3000 Włochów. Poza granicami kraju żyje ok. 400 000 Słowenców.

Obszar: Powierzchnia Słowenii wynosi 20 tys. kilometrów kwadratowych, co plasuje ją na 150 miejscu w świecie. Większe miasta to Maribor (147 000), Celje (42 000), Kranj (37 300) i Koper (25 300)

Słowenia tradycyjnie podzielona jest na osiem prowincji: Gorenjska, Primorska, Notranjska, Dolenjska, Bela Krajina, Štajerska, Prekmurje i Koroška.

Stolica: Stolicą Słowenii jest Lublana (300.000).

Języki urzędowe: Językiem urzędowym na obszarze całego kraju jest język słoweński; w położonych na Istrii gminach Koper (wł. Capodistria), Izola (wł. Isola d'Istria) i Piran (wł. Pirano) dodatkowo język włoski; a w prekmurskich gminach Hodoš (węg. Hodos) Lendava (węg. Lendva) i Dobrovnik (węg. Dobronak) dodatkowo język węgierski. Konstytucja RS gwarantuje mniejszości węgierskiej i włoskiej prawo do nauki i publikacji we własnym języku. Mają one również zagwarantowane przedstawicielstwo w Zgromadzeniu Narodowym poprzez jednego deputowanego wybranego spośród każdej grupy etnicznej.

Główne bogactwa naturalne

Węgiel brunatny, rtęć, cynk, kamień budowlany, energia wodna, lasy.

System walutowy, kurs i wymiana

Od 1 stycznia 2007 walutą Republiki Słowenii jest Euro.

Religia

Katolicy 57.8%, muzułmanie 2.4%, prawosławni 2.3%, inne wyznania chrześcijańskie 0.9%
(Spis powszechny 2002)

Ustrój polityczny

Ustrojem Słowenii jest demokracja parlamentarno-gabinetowa, z trójpodziałem władzy. Władza ustawodawcza należy do dwuizbowego parlamentu - Zgromadzenia Państwowego (izba niższa) oraz Rady Państwa. Władzę wykonawczą sprawują rząd oraz prezydent, a sądowniczą sądy i trybunały. Republika Słowenii powstała jako jedno z państw po rozpadzie Socjalistycznej Federacyjnej Republiki Jugosławii. Po wojnie jugosłowiańskiej Słowenci ostatecznie przejęli kontrolę nad swoimi granicami w październiku 1991 r. i wprowadzili walutę narodową - tolara. Najważniejszym krokiem potwierdzającym pełną niezależność Słowenii było przyjęcie 26 grudnia 1991 r. Konstytucji Republiki Słowenii.

Władza ustawodawcza

Parlament jest dwuizbowy i składa się ze Zgromadzenia Państwowego (Državni Zbor) i Rady Państwa (Državni Svet). Zgromadzenie państwowe liczy 90 deputowanych, z których 38 wybiera się w wyborach proporcjonalnych metodą Hare, zaś 50 metodą d'Hondta z list partyjnych z progiem 3% w skali kraju. Do składu Zgromadzenia Państwowego muszą zostać wybrani także przedstawiciele mniejszości narodowych: włoskiej i węgierskiej (po jednym mandacie). Kadencja Zgromadzenia trwa 4 lata. Czynne i bierne prawo wyborcze w wyborach do Zgromadzenia przysługuje osobom, które ukończyły 18 lat. RADA PAŃSTWA składa się z 40 członków. Jest reprezentacją interesów społecznych, gospodarczych, zawodowych i lokalnych. W jej skład wchodzi: 4 przedstawiciele pracodawców, 4 przedstawiciele pracobiorców, 4 przedstawiciele rolników, rzemieślników i osób wykonujących wolne zawody, 6 przedstawicieli dziedzin pozagospodarczych, 22 przedstawicieli interesów lokalnych. Kadencja Rady Państwa trwa 5 lat.

Władza wykonawcza

Rząd – składa się z premiera i ministrów. Premiera wybiera Zgromadzenie bezwzględną większością głosów ogólnej liczby deputowanych głosując na kandydata przedstawionego przez prezydenta. Jeśli kandydat nie uzyska wymaganej liczby głosów prezydent w ciągu 14 dni przedstawia inne kandydatury. Premier zapewnia jednolitość politycznego i administracyjnego prowadzenia prac rządu oraz koordynuje prace ministrów. Zgromadzenie może, na wniosek 10 deputowanych dokonać wyboru nowego premiera, co uznaje się na wyrażenie votum nieufności pełniącemu tę funkcję premierowi. Premierem jest JANEZ JANŠA.

Prezydent jest wybierany w wyborach powszechnych, bezpośrednich na 5 lat, z prawem jednej reelekcji. Za wybranego uważa się kandydata, który uzyskał co najmniej połowę ważnie oddanych głosów. Prezydent pełni funkcje reprezentacyjne, jak również jest najwyższym dowódcą sił zbrojnych. Zarządza wybory do Zgromadzenia Państwowego, powołuje funkcjonariuszy państwowych, wydaje dokumenty ratyfikacyjne. W przypadku trwałej niezdolności do sprawowania urzędu, śmierci, rezygnacji i w innych przypadkach opróżnienia urzędu prezydenta, urząd ten tymczasowo sprawuje Przewodniczący Zgromadzenia Państwowego. Prezydentem jest BORUT PAHOR.

Sądownictwo gospodarcze

W Słowenii sądy pierwszej instancji dla spraw gospodarczych to wydziały gospodarcze sądów rejonowych (*okrožna sodišča*), natomiast sądy wyższe (*Višja sodišča*) są sądami drugiej instancji.

W Słowenii działa 11 sądów rejonowych oraz 4 sądy wyższe. Sąd Najwyższy (*Vrhovno sodišče*) wydaje orzeczenia w przypadku nadzwyczajnych środków odwoławczych, a w niektórych sprawach działa jako sąd trzeciej instancji.

W Słowenii funkcjonują również 4 inne sądy pierwszej instancji - 3 sądy pracy (*delovna sodišča*) oraz 1 sąd spraw społecznych (*socialno sodišče*). Naczelny Sąd Pracy i Spraw Społecznych (*Višje delovno in socialno sodišče*) zajmuje się sporami osób fizycznych i sporami zbiorowymi podlegającymi prawu pracy oraz sporami społecznymi jako sąd drugiej instancji. Sporami gospodarczymi zajmują się wydziały gospodarcze sądów rejonowych.

Gospodarka Słowenii

Ogólna charakterystyka sytuacji gospodarczej

Pod koniec lat 80. XX wieku Słowenia była najbardziej rozwiniętym i najbogatszym krajem związkowym Socjalistycznej Federacyjnej Republiki Jugosławii. Mieszkało tutaj 8 proc. ludności, która wytwarzała 18% PKB i 20 % produkcji przemysłowej państwa. Słowenia cechowała się wówczas nie tylko najwyższym w regionie poziomem PKB *per capita*, ale też stosunkowo dużą otwartością na rynki Europy Zachodniej. Dzięki silnym fundamentom gospodarczym i reformatorskiej polityce kraj

przetrwiał kryzys początku lat 90, a następnie wszedł na ścieżkę szybkiego wzrostu gospodarczego. W 2004 roku, wraz z Polską Słowenia przystąpiła do Unii Europejskiej, a na początku 2007 roku została pierwszym krajem postkomunistycznym, który przyjął wspólną europejską walutę – euro. W tym okresie Słowenia cieszyła się solidnym wzrostem gospodarczym, mającym swoje źródło w dynamicznym eksporcie i inwestycjach, szczególnie w infrastrukturę. Szybka ekspansja zakończyła się w ostatnim kwartale 2008 r.

Produkt krajowy brutto

Po siedmiu latach kryzysu i „straconej dekadzie” od 2014 r. sytuacja zaczęła się poprawiać a ożywienie gospodarcze w Europie pozwoliło na osiągnięcie wysokiego tempa wzrostu PKB w 2016 r. (3,1 %) w silnie uzależnionej od popytu zewnętrznego słoweńskiej gospodarce. Pozytywne trendy utrzymały się również w kolejnych latach.

Produkt Krajowy Brutto RSi w 2019 r. wzrósł w porównaniu do 2018 r o 3,2% w ujęciu realnym. Na ten wzrost pozytywny wpływ miały przede wszystkim: silnie rosnąca wartość dodana głównych branż słoweńskiej gospodarki tj. przemysłu przetwórczego, budownictwa oraz branży ICT a także dodatnie saldo w hz. Wybuch pandemii Covid-19 zakończył kilkuletni okres zdrowego rozwoju gospodarczego kraju. W pierwszym kwartale PKB Słowenii spadło o 2,4%, w drugim skurczył się o 13,1% w porównaniu z analogicznymi okresami roku poprzedzającego. Według prognoz cały bieżący rok zakończy się spadkiem ok 6,5-8%. Gospodarka krajowa silnie bowiem odczuwa i będzie odczuwać zakłócenia w światowym łańcuchu dostaw i zapaści w turystyce. W efekcie wg. szacunków EBOiR PKB powróci do poziomu z końca roku 2019 najwcześniej w II połowie 2023 r. Przegląd najnowszych prognoz gospodarczych dla Słowenii:

	2020	2021	2022
IMAD (IX.2020)	-6,7%	5,1%	3,7%
Bank centralny SI (VI.2020)	-6,5%	4,9%	3,6%
KE (XI.2020)	-7,1%	5,1%	3,8%
OECD (VI.2020)	-7,8%	4,5%	
EBOiR (X.2020)	-7,5%	3,5%	
MFW (X.2020)	-6,7%	5,2%	

Wydatki krajowe w 2019 r. wzrosły o 4,0%, przy czym wydatki gospodarstw domowych były wyższe o 4,8% aniżeli w roku poprzedzającym. Nakłady inwestycyjne były wyższe o 1,5% zaś inwestycje w środki trwałe o 4,4% niż w 2018 r. w omawianym okresie wzrosły zapasy a import rósł w nieco wyższym tempie aniżeli eksport (4,1% wobec 4,4%). Saldo handlu zagranicznego pozostało dodatnie (4.093 mln, czyli 8,5% PKB)

Wartość słoweńskiego PKB w 2019 r. w cenach bieżących wyniosła 48,39 mld EUR, tj. 23 165 EUR/mieszkańca (dla porównania w 2016 r. było to 40,35 mld €).

Finanse publiczne

Do grudnia 2019 obserwować można było stopniową poprawę sytuacji fiskalnej kraju. O ile na koniec 2016 r. **deficyt finansów publicznych** wyniósł 1,9% PKB (754 mln€), o tyle według oficjalnych danych na koniec roku 2017 osiągnięto nadwyżkę w wysokości 28 mln euro tj. 0,1% PKB, która na koniec

2019 r. wzrosła do poziomu 249 mln euro i 0,5% PKB. Dane za pierwszy i drugi kwartał obrazują fiskalne skutki Covid-19 dla słoweńskiego budżetu, który w obydwu przypadkach odnotował deficyt odpowiednio na poziomie 695 mln euro i 1 741,2 mln euro (16,1 % PKB). W II kwartale br. dochody budżetowe były niższe o 8,6% w porównaniu do analogicznego kwartału roku poprzedzającego, głównie wskutek znacznego ograniczenia aktywności gospodarczej. Z drugiej strony nastąpił znaczny wzrost wydatków budżetowych, które głównie w efekcie podjętych przez rząd działań antykryzysowych zwiększyły się o 26,2% w porównaniu do II kwartału 2019 r. Efektem powyższych zmian jest jeden z najwyższych w historii deficytów budżetowych. Deficyt utrzyma się do końca br., kiedy to wg wyliczeń ministerstwa Finansów wyniesie 3,95 mld euro, czyli 8.6% of PKB.

Zadłużenie Słowenii jest pozostaje na wysokim poziomie. Po kilku latach stopniowego spadku relacji długu publicznego do PKB, która na koniec 2019 wyniosła 65,6% trend uległ odwróceniu. Według oficjalnych szacunków Ministerstwa Finansów na koniec roku zadłużenie wyniesie 37 710 mln euro tj. 82,4% PKB. Dla porównania dług publiczny kraju na koniec 2008 r. wynosił 22% PKB.

Inflacja

W październiku 2020 roczna inflacja wyniosła -0,1%, zaś w ujęciu miesięcznym 0,3%. W minionych 12 miesiącach o 0,8% spadły ceny towarów, podczas gdy ceny usług wzrosły o 1,2%. Największy wpływ na roczny wskaźnik inflacji (1,2 pp.) miał spadek cen ropy naftowej i produktów naftowych (benzyna jest tańsza o 22,5%, diesel 20,7%, paliwa ciekłe 20,9%). Dodatkowy negatywny wpływ odnotowano w odniesieniu do spadku cen samochodów na rynku wtórnym. Z drugiej strony wzrosły ceny żywności (o 3,6%), produktów tytoniowych (o 5,3%) oraz usług wodno-kanalizacyjnych (+ 6,5%). Wartości i rocznej i miesięcznej inflacji znacznie tym samym odbiegają od prognoz, które jeszcze na początku roku zakładały wskaźniki na poziomie ok. 2% będące efektem silniejszego popytu krajowego i presji kosztowej.

Rynek pracy

W drugim kwartale 2020 r. liczba osób bezrobotnych wyniosła 53 tys. i była o 9 tys. wyższa aniżeli rok wcześniej. W grupie bezrobotnych dominowały osoby w wieku 30-49 lat, a liczba bezrobotnych wśród młodych była wyższa niż wśród starszych. Stopa bezrobocia w tym czasie wyniosła 5,2% i była o 1 pp. wyższa niż przed rokiem. Bezrobocie wśród mężczyzn wyniosło 4,5% zaś wśród kobiet 5,9%. Stopa bezrobocia w grupie wiekowej 15-24 lata była najwyższa i wyniosła 16%. W porównaniu do II kwartału 2019 r. oznacza to wzrost o 9,5 pp. Najniższą stopę bezrobocia odnotowano w grupie 50-64 lata: było to 3,9%, co oznacza spadek o 0,9 pp. w ciągu 12 miesięcy.

Wymiana handlowa

W ostatnich latach wymiana handlowa Słowenii stale rosła. Po wzrostach na poziomie 3-4% w 2016 r. rok 2017 przyniósł wartości dwucyfrowe tj. 13,1% w imporcie (28,2 mld €) oraz 14,2% w eksporcie (27,5 mld €). W tym okresie nadwyżka wyniosła EUR 658.8 mln €. Pozytywne trendy utrzymały się również w kolejnych latach.

Aktualnie eksport słoweński odpowiada za 89% PKB tego kraju przy czym 34 mld euro stanowi eksport towarów zaś 9 mld to eksport usług. W tej ostatniej kategorii największą rolę odgrywają usługi turystyczne (35%), transportowe (30%) i pozostałe usługi dla biznesu (16%).

Najważniejsze towary w słoweńskim eksporcie i imporcie:

W 2020 największymi pozycjami po stronie eksportu i importu były wyroby tytoniowe, samochody osobowe oraz wyroby medyczne i farmaceutyczne.

Eksport Słowenii (dziesięć głównych pozycji)

Kod PCN	Nazwa	Udział w %
2402	Cygara, cygaretki, papierosy	4,9%

3004	Leki złożone przygotowane do sprzedaży detalicznej	3,7%
8708	Części i akcesoria samochodów	3,7%
8537	Tablice, panele, konsole do sterowania energii elektrycznej	3,4%
8507	Akumulatory elektryczne	2,9%
2309	Gotowa karma dla zwierząt	2,9%
8704	Samochody ciężarowe	2,9%
9403	Pozostałe meble (bez mebli do siedzenia i lekarskich)	2,%
8703	Samochody osobowe	2.2%
4011	Nowe opony pneumatyczne z kauczuku	2,0%

Import do Słowenii (dziesięć głównych pozycji)

Kod PCN	Nazwa	Udział w %
3004	Leki złożone przygotowane do sprzedaży detalicznej	19,9
8516	Urządzenia elektrotermiczne domowe	4,9%
8703	Samochody osobowe	3,2
8501	Silniki elektryczne i prądnice	2,7
8509	Elektromechaniczny sprzęt gospodarstwa domowego	2,3
8536	Aparatura elektryczna do zabezpieczenia obwodów elektrycznych	1,8%
8517	Aparatura do telefonii i telegrafii	1,8%
8708	Części i akcesoria do samochodów	1,7%
4011	Nowe opony pneumatyczne z kauczuku	1,7%
9503	Zabawki konstrukcyjne, modele	1,7%

W 2019 r. najważniejszymi partnerami handlowymi Słowenii w eksporcie były następujące kraje: Niemcy (18,9%), Włochy (11,6%), Chorwacja (8,6%), Austria (6,8%), Szwajcaria (6,7%), Francja (5,5%) ; w imporcie: Niemcy (16,1%), Włochy (14,0%), Austria (10%), Szwajcaria (8,6%), Chorwacja (5,0%), Węgry (3,6%). Po 2000 r. pozostają one tradycyjnie najważniejszymi partnerami zagranicznymi Słowenii. W tym okresie Polska była 7 partnerem po stronie eksportu (udział 2,9%) oraz 10 po stronie importu (udział 2,7%).

Przemysł

Wartość produkcji przemysłowej, zapasów a także obroty były wyższe w 2019 r. aniżeli w roku poprzedzającym, przy czym w grudniu 2019 r. odnotowano spadek produkcji przemysłowej o 1,8% w porównaniu z miesiącem poprzednim (w porównaniu do grudnia 2018 była wyższa o 1%). W całym roku 2019 wzrost produkcji przemysłowej wyniósł 3% i był to szósty rok wzrostowy z rzędu. Warto jednak odnotować, że był to wzrost o 2 pp. niższy aniżeli 12 miesięcy wcześniej i o 5,4 pp. niższy niż w rekordowym 2017 r. W ubiegłym roku rosła produkcja w przemyśle przetwórczym, podczas gdy w energetyce i górnictwie odnotowano niewielkie spadki.

Produkcja przemysłowa stale wzrasta. Po bardzo dobrym 2016 r. kiedy to Słowenia odnotowała jeden z najwyższych wskaźników w UE a jej poziom przekroczył wartości sprzed kryzysu również w kolejnym roku osiągnięto dobre wyniki na poziomie 8%. W perspektywie ostatnich trzech lat najsilniej rosła produkcja towarów zaawansowanych technologicznie (o ok. 37,6 %).

Wartość produkcji sprzedanej słoweńskich przedsiębiorstw w 2019 r. była wyższa o 2,3% aniżeli rok wcześniej..

Najlepsze wyniki w pierwszych 11 miesiącach 2019 r. osiągnęły branże: usług naprawy maszyn i urządzeń (+26,5%), produkcji pozostałych środków transportu (+17%) producenci komputerów i urządzeń optycznych (+8,4%) oraz wyrobów z drewna (+8,6%). Niewielkie spadki odnotowały natomiast branże: tekstylna, papierowa, metalowa oraz producenci samochodów.

W porównaniu z rokiem 2015 (bazowym) najwyższe wzrosty produkcji w 2019 r. odnotowała natomiast branża usług naprawczych +100 %, produkcja sprzętu ICT + 75%, produkcji pojazdu i części do środków transportu ponad 40% wzrostu. Skutki pandemii widoczne są m.in. w najnowszych danych dotyczących wartości produkcji przemysłowej. W porównaniu z średnią wartością miesięczną za bazowy rok 2015 najwyższe wzrosty odnotowały branże naprawy maszyn i urządzeń +85%, produkcji sprzętu ICT +43%, produkcji napojów+32%, wyrobów gumowych +14%, żywności +12% oraz produkcji maszyn i urządzeń +16%. Najsilniejsze spadki (do poziomu ok ⅓ średniej miesięcznej w 2015 r.) widoczne są w branży tekstylnej, akcesoriów odzieżowych oraz wyrobów skórzanym).

Bezpośrednie inwestycje zagraniczne

Na koniec 2019 r. skumulowana wartość słoweńskich BIZ poza granicami kraju wyniosła 6,6 mld € co oznacza wzrost o 8,7 % w ciągu 12 miesięcy. Ok 25% inwestycje to nakłady firm słoweńskich posiadających zagranicznych udziałowców. Inwestycje kapitałowe odpowiadały za 78,2% wychodzących BIZ (z czego 71,5% to inwestycje firm, 28,5% inwestycje z nieruchomości). Zagraniczne formy z udziałem kapitału słoweńskiego wygenerowały w 2019 r. zysk na poziomie 337 mln € (wzrost o 76,2% w porównaniu z rokiem poprzednim) . Średni zwrot z zagranicznych BIZ wyniósł w tym okresie 2,9% co jest wartością wyższą od średniej w okresie 2010-2017 (2,2%). Pięć kluczowych dla słoweńskiego kapitału rynków to cztery kraje byłej Jugosławii, gdzie trafiło 63,1% inwestycji oraz Federacja Rosyjska. Największe inwestycje dotyczyły przemysłu ponad 70% inwestycji trafiło do partnerskich firm zagranicznych działających w tej samej branży co dawca kapitału. Na koniec 2019 r. skumulowanych wartość napływających do Słowenii BIZ stanowiła 16,0 mld euro tj. 33,1% PKB tego kraju. Znakomita większość tych środków to nakłady kapitałowe oraz reinwestowane zyski (ponad 15 mld euro). Wg ostatnich dostępnych danych 34,7% inwestycji dotyczyło sektorów przemysłowych, 61,2% usług zaś 3,7% nieruchomości. W tej pierwszej grupie najważniejsze sektory to farmaceutyka i chemiczny odpowiedzialne za ponad 11% inwestycji. W sektorze usług największy napływ kapitału odnotowano w handlu hurtowym i detalicznym. W ostatnich latach najsilniejsze wzrosty odnotowano w nieruchomościach i ICT (wzrost o ponad 300% od 2009 r.)

W Słowenii najwięcej inwestują kraje UE odpowiadające za 82,6% FDI napływających do Słowenii. Do największych inwestorów zagranicznych należą Austria (24,7% ogółu inwestycji), Luksemburg (13,0%), Szwajcaria (11,4%) Niemcy (8,5%), Włochy (7,9%) oraz Holandia (7,8%). Austriacy najwięcej zainwestowali w przemysł (28,6% inwestycji), handel i usługi naprawcze środków transportu (23,3%) usługi finansowe i ubezpieczeniowe (17,4%). W przypadku kapitału z Luksemburga największym zainteresowaniem cieszyły się usługi finansowe i ubezpieczeniowe (48,0%), przemysł (21,7%) oraz ICT (19,1%). Kapitał szwajcarski to głównie handel w sektorze motoryzacyjnym (16,6%) oraz nieruchomości (4,8%). Niemcy z kolei inwestują głównie w przemysł (44,9%) oraz handel i usługi naprawcze dla sektora motoryzacyjnego (28,7%), a także transport i logistykę (10,7%). W ujęciu terytorialnym inwestycje skumulowały się w centralnej części kraju. Do największych inwestycji zagranicznych w Słowenii zaliczyć należy fabrykę Renault oraz zakup udziałów w Lek przez Novartis. W 2018 r. największy projekt inwestycyjny zrealizowała firma Magna (AT).

Tabela głównych wskaźników makroekonomicznych

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021*	2022*
Produkt Krajowy Brutto	2,2	3,1	4,8	4,1	3,2	-7,5	3,4*	3,5*
PKB w mln EUR (ceny bieżące)	38,9	40,4	43,0	45,76	48,39	45,77	48,81	51,63
PKB na 1 mieszkańca w EUR (ceny bieżące)	18.830	19.551	20.809	22.083	23.170	22.069	23.539	24.895

St. bezrobocia rejestrowanego w %	7,4	7,7	5,5	4,0	3,6	4,5	5,6*	5,2*
Eksport towarów i usług	4,7	6,5	10,5	6,1	4,1	-13,5	5,6*	6,9*
Import towarów i usług	4,3	6,7	10,1	6,6	4,2	-15,0	4,7*	7,7*
Saldo na rachunku bieżącym w mln EUR	1.482	1.942	2.689	2.784	3.151	2.801	3.078	3.228
-udział w PKB w %	3,8	4,8	6,3	6,1	6,6	6,1	6,3	6,3
Saldo handlu zagranicznego	3.110	3.462	3.874	3.997	4.357	3.979	4.272	4.483
-udział w PKB w %	8,0	8,6	9,0	8,7	9,1	8,7	8,8	8,7
Inflacja (koniec roku)	-0,4	0,5	1,7	1,4	1,8	-1,1		

Dane źródłowe: Urząd Statystyczny Republiki Słowenii SiStat, *OECD prognozy,

Uczestnictwo w wielostronnych organizacjach i porozumieniach o charakterze gospodarczym
Słowenia jest członkiem następujących organizacji międzynarodowych:

- Inicjatywa Środkowoeuropejska (ISE), 1992
- Światowa Organizacja Zdrowia (WHO), 1992
- Międzynarodowa Organizacja Pracy (ILO), 1992
- Międzynarodowy Fundusz Walutowy (IMF), 1993
- Międzynarodowy Bank Odbudowy i Rozwoju (IBRD), 1993
- Światowa Organizacja Handlu (WTO), 1995
- Organizacja do Spraw Wyżywienia i Rolnictwa (FAO)
- Południowoeuropejska Inicjatywa Współpracy (SECI)
- Unia Europejska, 1.05.2004
- OECD, 1.06.2010

Stosunki gospodarcze z Unią Europejską

Członkostwo Słowenii w UE było jednym z priorytetów polityki zagranicznej tego kraju. Słowenia złożyła wniosek o członkostwo 10 czerwca 1996 r. Negocjacje akcesyjne rozpoczęły się w 1998 r. i zakończyły w 2002 r. ustaleniem terminu akcesji na 1.5.2004 r. Słowenia jako pierwszy z nowych krajów członkowskich kierowała pracami Unii od 1 stycznia 2008 r.

Sytuacja gospodarcza i fiskalna Słowenii po wstąpieniu do UE była na tyle dobra, że już w czerwcu 2004 r. podjęła decyzję o wejściu do systemu ERM-II i wprowadzeniu EURO po spełnieniu wymagań konwergencji. Euro jest oficjalną walutą w Słowenii od 1.1.2007 r.

Dwustronna wymiana handlowa

Członkostwo Polski i Słowenii w UE zdynamizowało współpracę handlową, a wzajemne obroty zwiększały się w ostatnich latach o kilkanaście procent rocznie.

W 2019 r. na polski eksport do Słowenii bardzo negatywnie wpłynęła tzw. „afera polskie mięso”, która spowodowała kryzys wizerunkowy polskiej żywności eksportowanej do Słowenii i w efekcie znaczący spadek jej eksportu. Słoweńscy producenci wykorzystali aferę do utrudniania życia

importerom polskich produktów spożywczych (różne naciski, np. przedłużanie kontroli, negatywne informacje w mediach) i negatywnej kampanii wśród konsumentów.

W 2019 r. polsko-słoweńska wymiana towarowa spowolniła, a po latach dynamicznego wzrostu eksportu, który w 2018 r. osiągnął rekordową wartość 935 mln euro i dodatnim saldzie w obrotach, które wyniosło 97,9 mln euro, polski eksport do Słowenii spadł o 2,9%, jego wartość w 2019 r. wyniosła 908,21 mln euro. W analogicznym okresie import ze Słowenii wzrósł o 8% i wyniósł 908,3 mln euro. Łącznie obroty wyniosły 1.826,0 mln euro.

W 2020 r., pomimo trudności powodowanych pandemią Covid-19, utrzymały się pozytywne trendy w słoweńskim handlu zagranicznym i we współpracy z Polską, co przyniosło niewielki, wobec roku 2019, wzrost obrotów do wartości 1 829,1 mln EURO.

Struktura polskiego eksportu uległa w ostatnich latach zasadniczej zmianie: od przewagi surowców do coraz większego udziału towarów przetworzonych. Coraz więcej sprzedajemy też żywności. Eksport polskich artykułów rolno-spożywczych do Słowenii systematycznie rośnie – konkurencyjność cenowa i dobra jakość polskich produktów w świetle zmian zachowania konsumentów słoweńskich, otwierają nowe możliwości wzrostu również w tym roku.

Polsko-słoweńska wymiana towarowa

Obroty towarowe Polski ze Słowenią (w mln euro)

	2017	2018	2019	Dynamik a 2019 2018	2020	Dynamik a 2020 2019	I-VII 2020	I-VII 2021	Dynamika I- VII 2020=100
Eksport	810,8	935,0	917,7	98%	916,6	99,9%	511,9	751,8	146,9%
Import	744,7	837,2	908,3	108%	912,5	100,5%	512	582,2	113,7%
Obroty	1 555,5	1 772,2	1 826	103%	1 829,1	100,2%	1023,9	1334	130,3%
Saldo	65,1	97,9	9,4		4,2		-0,1	169,6	

Słowenia jest dla Polski 34 partnerem w eksporcie i 37 w imporcie.

Struktura polskiego eksportu uległa w ostatnich latach zasadniczej zmianie: od przewagi surowców do coraz większego udziału towarów przetworzonych. Coraz więcej sprzedajemy też żywności. Import ze Słowenii jest zdominowany przez leki, sprzęt AGD oraz środki chemiczne.

W 2020 r. polsko – słoweńskie obroty handlowe osiągnęły wartość 1 829,1 mln EUR (wzrost o 0,2% w porównaniu do analogicznego okresu 2019 r.). Polski eksport do Słowenii wyniósł 916,6 mln EUR (spadek o 0,1% w stosunku do analogicznego okresu 2019 r.). Import natomiast wyniósł 912,5 mln EUR (wzrost o 0,5% w porównaniu do analogicznego okresu 2019 r.).

W 2020 w **polskim eksporcie do Słowenii** dominowały: wyroby przemysłu elektromaszynowego (31,1%) wyroby przemysłu chemicznego (19,7%) artykuły rolno-spożywcze (17,4%) wyroby metalurgiczne (12,6%).

Z kolei w **imporcie ze Słowenii** dominowały: wyroby przemysłu elektromaszynowego (39,5%) wyroby przemysłu chemicznego (33,6%), wyroby metalurgiczne (14%) artykuły rolno-spożywcze (2,7%).

W okresie I-VII 2021: w eksporcie do Słowenii dominowały: wyroby przemysłu elektromaszynowego (40,0%), wyroby przemysłu chemicznego (16,8%) wyroby metalurgiczne (14,2%), art. rolno-

spożywcze (10,9%), natomiast w imporcie ze Słowenii dominowały: wyroby przemysłu elektromaszynowego (36,1%) wyroby przemysłu chemicznego (33,7%), wyroby metalurgiczne (16,6%), wyroby różne (4,6%), artykuły przemysłu lekkiego (2,7%), wyroby przemysłu drzewno-papierniczego (2,7%), rolno-spożywcze (1,8%).

Współpraca inwestycyjno-kapitałowa

Inwestycje (według stanu na koniec 2019 r. w mln EUR)

	Akcje i udziały kapitałowe	Instrumenty dłużne netto	Ogółem FDI
Inwestycje PL w SI	6,8	-3,4	20,4
Inwestycje SI w PL	-5,8	-1,2	61,3

Źródło: NBP

Słoweńskie firmy postrzegają Polskę jako dogodne miejsce do inwestowania. Dowodem na to jest wysoka pozycja Polski w słoweńskich inwestycjach zagranicznych po Chorwacji, Serbii, Czarnogórze, Niderlandach oraz Bośni i Hercegowinie. **Łączna wartość bezpośrednich słoweńskich inwestycji zagranicznych w Polsce wyniosła na koniec 2019 r. 61,3 mln EUR. Pod koniec 2018 r. było to 65,3 mln EUR.**

We wrześniu 2010 r. firma ARMETON (posiadająca już fabrykę we Wrocławiu), produkująca wyroby z betonu, metalu i plastiku uruchomiła nową fabrykę w Łodzi.

W 2010 r. słoweńska firma APIS-VITA kupiła Wytwórnię Octu i Musztardy w Parczewie.

Najważniejsi inwestorzy, firmy LEK i KRKA pochodzą z sektora farmaceutycznego. Firma LEK zainwestowała w Polsce 45,3 mln USD. Posiada zakład farmaceutyczny w Pruszkowie - Lek Polska Sp. z o.o., firma przejęła także Zakład Farmaceutyczny ARGON S.A. w Łodzi. W maju 2004 r. otwarto Centrum Produkcyjno – Logistyczne LEK w Strykowie k/Łodzi. KRKA posiada nową fabrykę leków w Warszawie. Wartość inwestycji wynosiła 25 mln USD.

Na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych notowane jest słoweńskie Gorenje.

Skumulowana wartość polskich BIZ w Słowenii na koniec 2019 r. wyniosła 20,4 mln EUR, na co w dużej mierze składały się kredyty udzielane przez polskie przedsiębiorstwa. Dowodzi to faktu, że wielkość rynku ma kluczowe znaczenie dla polskich inwestorów. Mniejsza chłonność rynku, wraz ze stosunkowo wysokimi kosztami pracy nie zachęcają polskich firm do alokacji kapitału w Słowenii. Ponadto, niezbyt korzystnie na decyzje inwestorów w ostatnim czasie oddziaływała sytuacja gospodarcza Słowenii.

Wzajemne inwestycje

Słoweńskie firmy postrzegają Polskę jako dogodne miejsce do inwestowania, jednak jej znaczenie spadło w związku z bardzo dynamiczną ekspansją kapitałową Słowenii w krajach byłej Jugosławii. Po wysokich inwestycjach słoweńskich firm w Polsce od 2004 r. maleje znaczenie naszego kraju, jako interesującego miejsca do inwestowania. Wynika to z interesów gospodarczych firm słoweńskich, które koncentrują się na ekspansji na rynki krajów byłej Jugosławii (gdzie ulokowanych jest ponad 70 proc. słoweńskich inwestycji zagranicznych).

Polska zajmuje 5 miejsce w UE pod względem wartości słoweńskich inwestycji zagranicznych i 11 pozycję w słoweńskich inwestycjach zagranicznych po Serbii, Chorwacji, Bośni i Hercegowinie, Rosji, Macedonii, Niemczech, Austrii, Cyprze, Libii, Czarnogórze, Niderlandach.

Łączna wartość bezpośrednich słoweńskich inwestycji zagranicznych wyniosła na koniec 2016 r. 5,7 mld EUR, a łączna wartość słoweńskich bezpośrednich inwestycji w Polsce na koniec 2016 roku wyniosła wg. Banku Słowenii 66,4 mln EUR, a wg. NBP 62,9 mln EUR, co stanowiło 0,004% inwestycji zagranicznych w Polsce ogółem i plasowało Słowenię na 33. miejscu wśród największych inwestorów (wg. danych NBP). Łączna wartość polskich inwestycji wg. Banku Słowenii na koniec 2016 r. wyniosła 25,7 mln euro.

We wrześniu 2010r. w Łodzi nową fabrykę uruchomiła w Polsce firma ARMETON (fabrykę posiada również we Wrocławiu) zajmującą się produkcją obciążników do pralek. W marcu 2011 r. wmurowano kamień węgielny pod budowę nowoczesnej fabryki leków Polfy-Łódź S.A. w ŁSSE w Konstantynowie Łódzkim. Koszt inwestycji współfinansowanej ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju regionalnego wyniósł na 44 mln. zł., fabryka działa od maja 2013 r..

Najważniejsi inwestorzy, firmy LEK i KRKA pochodzą z sektora farmaceutycznego. Firma LEK zainwestowała w Polsce 40 mln EUR. Posiada zakład farmaceutyczny w Pruszkowie - Lek Polska Sp. z o.o., firma przejęła także Zakład Farmaceutyczny ARGON S.A. w Łodzi. W maju 2004 r. otwarto Centrum Produkcyjno – Logistyczne LEK w Strykowie k/Łodzi. Wg informacji inwestora wartość inwestycji w Strykowie wynosi 70 mln EUR. KRKA posiada fabrykę leków w Warszawie. Wartość inwestycji wynosi 20 mln EUR. Nową inwestycję planuje również słoweńska huta szkła Steklarna Hrastnik (w wysokości 46 mln euro, w SSE w Działowie).

W 2015 i 2016 roku w Słowenii zainwestowało kilka polskich firm, znacząco zwiększając obecność polskiego kapitału i wizerunek Polski, jako liczącego się kraju europejskiego oraz ważnego partnera gospodarczego Słowenii. Po zintensyfikowaniu przez Słowenię program prywatyzacji, opracowaniu plan sprzedaży i strategii zarządzania majątkiem Skarbu Państwa, polscy inwestorzy aktywniej zainteresowali się tym rynkiem, niestety, niektórzy z nich natrafili na poważne problemy przy finalizacji transakcji (głównie na poziomie przedsiębiorstw, z powodu oporu związków zawodowych czy akcjonariuszy mniejszościowych). Z inwestycji wycofali się Tesla Holding (Material Adverse Effect przy przejmowaniu Gorenje Surovina) i ABRIS CAPITAL (dokapitalizacja producenta materiałów higienicznych spółki akcyjnej PALOMA).

W 2015 r. transakcje prywatyzacyjne sfinalizowało kilka innych polskich firm zainteresowanych obecnością w Słowenii: Linetech nabył 100% akcji słoweńskiej spółki Adria Airways Tehnika (AAT). Przejęta spółka – jest jednym z wiodących podmiotów w branży MRO w Europie Środkowej – specjalizuje się w obsłudze Airbusów oraz Bombardierów.

Sukcesem zakończyło się przejęcie przez Fundusz Innova Capital Grupy Trimo z siedzibą w Trebnje, co umożliwiło zyskanie dostępu do bardzo atrakcyjnego europejskiego rynku kompletnych rozwiązań w zakresie budynków stalowych, dachów, fasad, jednostek modułowych i systemów dźwiękoszczelnych.

W 2013 r. swoją spółkę w Słowenii otworzył największy producent i dystrybutor obuwia CCC, który ma w tym kraju już dwanaście swoich sklepów. Po przejęciu przez Obrico (z siedzibą w Zagrzebiu) polskiej firmy dystrybucyjnej NAVO również Słoweńcy liczą na łatwiejszy dostęp do rynku handlu detalicznego i FMCG w Polsce.

W I półroczu 2016 r. za 2,5 mln euro Aluform, członek Grupy Kęty zakupił producenta Aha Emmi przetwórcę aluminium. We wrześniu 2016 r. fundusz Enterprise Investors sfinalizował przejęcie słoweńskiej sieci sklepów Intersport.

Z drugiej strony słoweńskie firmy interesują się ofertą GPW - w dniu 11 maja 2011 r. na parkiecie GPW w Warszawie zadebiutował drugi, co do wielkości bank słoweński Nova KBM, a od maja 2012 r.

notowane są akcje farmaceutycznego giganta KRKI. W 2013 r. na parkiecie GPW notowane są akcje największego producenta AGD – GORENJE. Wejście na GPW rozważają również inne słoweńskie firmy. Słaba płynność na lokalnej, Lublańskiej giełdzie i dobre wyniki polskiej giełdy wsparte promocją na rynku słoweńskim przyczyniają się do umacniania pozycji GPW w Warszawie jako lidera rynków finansowych w regionie i pomostu inwestycyjnego pomiędzy Wschodem i Zachodem.

Współpraca regionalna

Systematycznie zacieśniają się więzi pomiędzy słoweńskimi i polskimi regionami, które nawiązują współpracę jako miasta partnerskie w oparciu o wspólne interesy i powiązania gospodarcze. Taka zinstytucjonalizowana współpraca rozwija się pomiędzy Nowo Mesto i Toruniem, które obchodziły właśnie pięciolecie swojej współpracy, oraz Nową Goricą i Zgorzelcem. Otwartym na współpracę miastem jest Kranj. List intencyjny ws. współpracy podpisały również Kalisz i Ptuj, które od 2011 r. realizują liczne, wspólne projekty. Podczas Forum Inwestycyjnego i Gospodarczego 27 marca 2017 r. i umowę partnerską o współpracy podpisały Międzyzdroje i Izola.

Współpraca samorządów gospodarczych

Słoweńska Izba Gospodarcza i Krajowa Izba Gospodarcza od lat współpracują na płaszczyźnie dwustronnej i międzynarodowej. W ramach prowadzonych działań organizowane są misje przedsiębiorców, udział w targach, indywidualne spotkania w ramach sekcji i izb regionalnych oraz współpraca na forum międzynarodowym w ramach Eurochambers oraz ICC. W 2012 roku Izby obchodziły 20-lecie swojej współpracy. W grudniu 2013 r. Izba Gospodarcza Słowenii zorganizowała kolejną misję gospodarczą do Polski, w której uczestniczyło 15 słoweńskich przedsiębiorców. W 2013 r. odbyła się branżowa misja gospodarcza przedstawicieli polskiego przemysłu obronnego do Słowenii (czerwiec) i słoweńskich firm z branży obronności i wyposażenia specjalnego do Polski (kwiecień).

Organizacje pracodawców słoweńska ZDS i polska PKPP Lewiatan współpracują w ramach konfederacji pracodawców BUSINESSEUROPE.

W 2011 roku współpracę nawiązały również stowarzyszenie Lewiatan oraz CEED (Środkowoeuropejskie Stowarzyszenie Przedsiębiorców) zrzeszające firmy MSP z regionu Europy Południowej. W maju 2012 r. w Warszawie odbyła się regionalna konferencja współorganizowana przez tych partnerów.

Polski Związek Rzemiosła współpracuje z Słoweńską Izbą Rzemiosła i Małych przedsiębiorstw w ramach Europejskiej Unii Rzemiosła, Małych i Średnich Przedsiębiorstw (UEAPME).

Współpracują ze sobą Związek Banków Polski oraz Stowarzyszenie Banków Słoweńskich (ZBS).

W 2009r. memorandum o współpracy podpisały Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych (PAIIIZ) oraz słoweńska Agencja Przedsiębiorczości i Inwestycji Zagranicznych (SPIRIT).

Dostęp do rynku

Dostęp do rynku dla polskich towarów i usług

Brak systemowych barier dostępu do rynku (oba kraje są członkami UE).

Dostęp do rynku pracy

W Republice Słowenii nie stosuje się żadnych ograniczeń w dostępie do rynku pracy wobec obywateli Polski. Oznacza to, że mogą oni ubiegać się o pracę na tych samych zasadach, co obywatele Słowenii. Od dnia 1 maja 2004 roku pobyt obywateli polskich w nowych krajach UE, który nie przekracza 90 dni, nie wymaga legalizacji.

Urząd ds. Zatrudnienia realizuje programy aktywnej polityki zatrudnienia oraz pomaga bezrobotnym w poszukiwaniu odpowiedniej pracy.

Niepubliczne agencje zatrudnienia muszą posiadać certyfikat wydawany przez Ministerstwo Pracy, Rodziny, Spraw Społecznych i Równych Szans. Agencje zatrudnienia działające na terenie Słowenii nie mają prawa pobierać jakichkolwiek opłat za pośrednictwo od osób poszukujących pracy. Listę certyfikowanych agencji zatrudnienia Ministerstwo publikuje na swojej stronie internetowej w formie pliku.

Kwestie umów o pracę i stosunku pracy reguluje ustawa o Ustawa o stosunku pracy (Zakon o delovnih razmerjih). Umowa o pracę jest obowiązkowa i musi zostać zawarta w formie pisemnej. Pracownik może zostać zatrudniony na czas określony lub nieokreślony, w pełnym lub niepełnym wymiarze godzin.

Pracodawca ma obowiązek zgłoszenia faktu zatrudnienia pracownika oraz zgłoszenia go do ubezpieczenia zdrowotnego i społecznego oraz ubezpieczenia od bezrobocia w ciągu 8 dni od podjęcia przez niego zatrudnienia. Pracodawca musi także przedstawić pracownikowi kserokopię tego zgłoszenia. Prawodawstwo słoweńskie przewiduje także inne rodzaje zatrudnienia – umowy cywilnoprawne.

Przydatne kontakty i linki

Administracja gospodarcza:

Prezydent Republiki Słowenii: www.up-rs.si

Kancelaria Premiera www.kpv.gov.si/

Oficjalna strona rządu: www.gov.si

Parlament: www.dz-rs.si/

Portal sądownictwa: www.sodisce.si/

Ministerstwo Spraw Zagranicznych: www.mzz.gov.si

Ministerstwo Rozwoju Gospodarczego i Technologii www.mgrt.gov.si/

Ministerstwo Pracy, Rodziny i Polityki Społecznej www.mddsz.gov.si

Ministerstwo Finansów www.mf.gov.si/

Rządowa Agencja Informacyjna: www.uvi.si/

Agencja Republiki Słowenii ds. Wspierania Przedsiębiorczości, Innowacji, Rozwoju, Inwestycji i

Turystyki SPIRIT www.spiritslovenia.si

Urząd Republiki Słowenii ds. Analiz Makroekonomicznych i Rozwoju: www.umar.gov.si

Główny Urząd Statystyczny RS: www.stat.si

Urząd Celny Słowenii www.carina.gov.si

Związek Pracodawców RS www.zds.si

Izba Gospodarcza RS www.gzs.si

Izba Rzemiosła i Małej Przedsiębiorczości www.ozs.si

Izba Handlowa www.tzsl.si

Konfederacja Wolnych Związków Zawodowych www.zsss.si

Departament Handlu i Współpracy Międzynarodowej

Aktualizacja: październik 2021 r.